

Українська мова 7 клас

УРОК № 4

Неозначена форма дієслова (інфінітив)



ПЕРЕВІРТЕ

Вправа 75. Перепишіть речення, вставляючи на місці крапок дібраної з довідки дієслівні форми. Визначте назву кожної форми.

1. Аж до діброви *чути* (неозначена форма) ваші розмови.
2. Ви говоріть, а ми будемо *підтакувати* (неозначена форма).
3. Твою роботу визначає *зроблене* (дієприкметник) тобою діло.
4. До чужого рота *не приставиш* (особова форма) ворота.
5. За що куплено, за те *продано* (безособова форма).
6. Брехню *слухаючи* (дієприслівник), брехунів б'ють.
7. Не на користь книжку читати, коли вершки лиш *знімати* (неозначена форма).
8. Хороша книга – яскравіше зорі *сяє* (особова форма).



ФОРМИ ДІЄСЛОВА

НЕОЗНАЧЕНА
ФОРМА

БЕЗОСОБОВА
ФОРМА

ОСОБОВЕ
ДІЄСЛОВО

ДІЄПРИСЛІВНИК

ДІЄПРИКМЕТНИК



Гра «Хто швидше»

Від поданих слів утворіть усі дієслівні форми.
Запишіть їх. Визначте форму дієслова.

ЗРАЗОК. Писати (інфінітив) — пишучи (дієприслівник), написаний (дієприкметник), написано (безособова форма), написала б (особова форма).

Надумати, нагріти, замовити, прочитати,
віддати, створити.



Гра «Хто швидше»

ПЕРЕВІРТЕ

Надумати (інфінітив) — надумала (особова форма), надуманий (дієприкметник), надумавши (дієприслівник), надумано (безособова форма);

замовити (інфінітив) — замовив (особова форма), замовлений (дієприкметник), замовивши (дієприслівник), замовлено (безособова форма);

прочитати (інфінітив) — прочитала б (особова форма), прочитаний (дієприкметник), прочитавши (дієприслівник), прочитано (безособова форма);

віддати (інфінітив) — віддав (особова форма), віданий (дієприкметник), віддавши (дієприслівник), віддано (безособова форма);

створити (інфінітив) — створила б (особова форма), створений (дієприкметник), створюючи (дієприслівник), створено (безособове дієслово).



Називає дію чи стан як процес без указівки на особу, рід, число, час, спосіб.

Відповідає
на питання
що робити?
що зробити?

НЕОЗНАЧЕНА
ФОРМА
(інфінітив)

Не змінюється;
має вид,
перехідність.

Виконує роль будь-якого члена речення.



Вибірковий диктант

Випишіть з-поміж дієслів інфінітиви. Свій вибір поясніть.

Любиш, червоніти, мастити, приїхав, нагодувала, зрубав, будуватимемо, поїсти, перефарбувала, зшити, митися, скопували, поливати, бризкати, перечитала.



Вибірковий диктант

ПЕРЕВІРТЕ

червоніти

мастити

поїсти

зшити

митися

скопували

поливати

бризкати



ФРАЗЕОЛОГІЧНА ХВИЛИНКА

Прочитайте фразеологізми. Замініть їх дієсловами-синонімами в неозначеній формі дієслова за зразком

Зразок: *впадати в око – подобатися.*

Уставляти палиці у колеса -

Увести в оману -

Викинути з голови -

Пекти раків -

Передати куті меду - ...



ФРАЗЕОЛОГІЧНА ХВИЛИНКА

ПЕРЕВІРТЕ

Зразок: *впадати в око – подобатися.*

Уставляти палиці у колеса - заважати.

Увести в оману - обдурити.

Викинути з голови - забути.

Пекти раків - червоніти.

Передати куті меду – перебільшувати або перевищувати.



ТВОРЧА РОБОТА

Утворіть від поданих слів дієслова з усіма
можливими префіксами.

I ВАРІАНТ

ЛІТАТИ

II ВАРІАНТ

БІГТИ



ТВОРЧА РОБОТА

ПЕРЕВІРТЕ

I ВАРІАНТ ЛІТАТИ

залітати,
перелітати,
долітати,
прилітати,
злітати,
вилітати,
відлітати,
влітати,
підлітати.

II ВАРІАНТ БІГТИ

забігти,
перебігти,
добігти,
прибігти,
збігти,
вибігти,
відбігти,
вбігти,
підбігти.



Синтаксична роль

□ Підмет: *Малювати* — це тобі не абищо, а ціла наука.

□ Частина складеного дієслівного присудка: *Батько почав розповідати сину казку.*

□ Додаток: *Батько попросив сина винести сміття.*

□ Означення: *Думка поїхати на море дуже всім сподобалася.*

□ Обставина: *Він прийшов познайомитися.*



Дослідження-конструювання

Складіть і запишіть пари речень із наведеними словосполученнями.

- Міг навчатися — запросив навчатися;
- мав прочитати — запропонував прочитати;
- мусив запросити — доручив запросити;
- узявся вивчати — порадив вивчати;
- мріяв повернутися — звелів повернутися.

У яких зі складених речень неозначена форма — додаток, а в яких — частина присудка?



ТВОРЧЕ КОНСТРУЮВАННЯ

Спишіть речення. Визначте синтаксичні функції інфінітива.

- Читати - для нього справжня насолода.
- Я почав збирати проліски.
- У мене не було бажання (якого?) сперечатися.
- Екскурсовод запропонував (що?) оглянути виставку.
- Учитель прийшов (з якою метою?) познайомитися з дітьми.



ТВОРЧЕ КОНСТРУЮВАННЯ

ПЕРЕВІРТЕ

- Читати (підмет) - для нього справжня насолода.
- Я почав збирати (присудок) проліски.
- У мене не було бажання (якого?) сперечатися (означення).
- Екскурсовод запропонував (що?) оглянути (додаток) виставку.
- Учитель прийшов (з якою метою?) познакоми́ться (обставина) з дітьми.



ЗАВДАННЯ

Опрацювати:

- ✓ навчальну презентацію,
- ✓ відео до уроку,
- ✓ § 5 підручника,
- ✓ виконати вправу № 89 (перепишіть речення, уставляючи пропущені літери, визначте особу, число та час кожного дієслова) та інтерактивну вправу.

Відео до уроку: <http://surl.li/cqdbi>

Інтерактивна вправа: <http://surl.li/cqnma>